

سرشناسه	قرائتی، محسن، ۱۳۲۴ - Gharaati, Mohsen
عنوان قراردادی	قرآن. فارسی - عربی
عنوان و نام پدیدآور	تفسیر نور، برگزیده قرآن کریم / ترجمه و تفسیر محسن قرائتی؛ بازنویسی ترجمه مهدی ساغری زاده؛ تلخیص و ویرایش: محمود متوسل، علی محمد متوسلی.
مشخصات نشر	تهران: موسسه فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۲۰ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۴۲۱-۵۴-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
عنوان دیگر	قرآن کریم همراه با ترجمه و تلخیص دوره تفسیر نور.
موضوع	تفاسیر شیعه -- قرآن ۱۴
موضوع	Qura'n--Shiite hermeneutics -- 20th century
شناسه افزوده	ساغری زاده، مهدی، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده	متوسل محمود، ۱۳۴۳ -
شناسه افزوده	متوسلی، علی محمد، ۱۳۴۷ -
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ ق/۳۵ و BP۹۸
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۱۷۹
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۱۳۳۳۱

## قرآن کریم

### ترجمه و تفسیر: محسن قرائتی

مترجم و مفسر	: حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی
بازنویسی ترجمه	: مهدی ساغری زاده
تلخیص و گزینش	: محمود متوسل آرانی
ویرایش نهایی	: علی محمد متوسلی
مدیر هنری	: محمد مهدی حججی : تذهیب: مهدی عباسی
ناشر	: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن
شمارگان	: ۱۵۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	: چهارم (ویرایش دوم)، زمستان ۱۴۰۱
چاپخانه	: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
راه ارتباطی	: تهران: تلفن و نمابر: ۴-۶۶۹۴۶۳۶۳-۰۲۱
وب سایت	: www.Qaraati.ir

شماره: ۱۴۰۱۰۹/۱۱۸۷  
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۲/۱۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

قرآن، کتاب بی‌همتای هدایت انسان و ودیعه الهی بر قلب پاک پیامبر اسلام ﷺ است که تبیین حقایق آن توسط اهل ذکر، زمینه‌ساز اقامه دین حق و نفی سلطه طاغوت است و همان‌گونه که تاکنون از هرگونه تحریف مصون مانده، صیانت از تحریف الفاظ و معانی آن، رسالتی عظیم بر دوش اهل ایمان است.

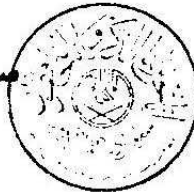
سازمان دارالقرآن الکریم جمهوری اسلامی ایران به تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۱۴ صحت کتابت این مصحف شریف را از جهت انطباق با قرائت عاصم به روایت حفص، مورد بررسی و تصحیح قرار داده و مراتب در پرونده شماره (۰۸۶۰۱۰۰۰۲۲۲۲۱۱۰۲۱۰۶۰۲۲۶) در معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم، ثبت شده و چاپ آن توسط مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن با رعایت مقررات اعلامی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجاز است.

تعداد اجزاء	: سی جزء
خط	: رایانه ای
نوع خط	: نسخ رایانه ای
مترجم	: محسن قرائتی
زبان ترجمه	: فارسی
محل درج ترجمه	: زیرنویس (همراه با تشریح آیات درپایین و مقابل متن)
قطع چاپ	: وزیری
شمار سطرها	: ۱۰
شمار صفحه‌های قرآن - کل صفحه‌ها	: ۶۰۴ (مجموع صفحات: ۱۲۲۰)
محل چاپ - چاپخانه	: قم - دفتر تبلیغات اسلامی
نویت چاپ	: چهارم
شمارگان	: پانزده هزار جلد

شایان ذکر است پس از چاپ، انتشار و پخش این مصحف شریف تنها با دریافت مجوز نشر از معاونت نظارت بر چاپ و نشر قرآن کریم این سازمان مجاز خواهد بود و برای چاپ مجدد نیز تأیید و صدور مجوز جدید ضروری است.

علی تقی زاده

سازمان دارالقرآن الکریم



خدایا! تو می دانی فضایی که در آن قرار گرفته ایم و می توانیم ساعتی را سر سفره قرآن بنشینیم و کام بگیریم، در اثر مجاهدت ها، هجرت ها، شهادت ها و جانفشانی های بزرگان ما در طول تاریخ از شیخ مفید تا علامه طباطبایی و از شیخ طوسی تا امام خمینی و ایثارگری شهدا و جانبازان انقلاب اسلامی بوجود آمده است. بلال ها و ابوذرها کتک خوردند، علمای بزرگ سختی ها کشیدند تا معارف قرآن به دست ما رسید. سلام و صلوات خداوند بر تمام خادمان قرآن و اهل بیت پیامبر ﷺ.

بحمد الله در سایه ی نظام جمهوری اسلامی، گام های خوبی برای قرآن برداشته شد، ولی باید این رشد آن گونه توسعه و تعمیق پیدا کند که اساس عقاید، اخلاق، اقتصاد، سیاست، روابط فردی، اجتماعی، خانوادگی و سایر امور زندگی ما باشد و تنها به چاپ نفیس و جلد زیبا و استخاره کردن و سوگند یادکردن و کاشی کاری و به سرگرفتن قرآن در شب های قدر و هنگام سفر اکتفا نکنیم.

به امید روزی که تفسیر قرآن بیش از سایر دروس در حوزه ها مطرح باشد.

به امید روزی که تفسیر قرآن در دانشگاه ها جایگاه خاص خود را باز یابد.

به امید روزی که در مساجد و منابر و خطبه ها، محوریت قرآن به چشم بخورد.

به امید روزی که تلاوت قرآن تنها جهت افتتاح مراسم نباشد، بلکه مقدمه ای برای فهم آن باشد. آری؛ قرائت

عبورگاه است، نه توقفگاه.

با این حال، آنچه مهم است قبول الهی است. حضرت ابراهیم، وقتی کعبه را ساخت، دعا کرد و گفت: رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا (بقره: ۱۲۷) آری، پیامبری همچون ابراهیم، اگر کاری همچون بنای کعبه انجام دهد، در صورتی ارزش دارد که مورد قبول خداوند قرار گیرد.

از همه کسانی که در آشنایی من با اسلام و قرآن و اهل بیت پیامبر ﷺ نقش داشته اند تشکر می کنم و برای آنان به خصوص اساتید و پدر و مادرم از خدای منان جزای خیر خواهانم.

همچنین از کسانی که در تدوین و تصحیح و چاپ و نشر این ترجمه و تفسیر مرا یاری کردند، تشکر می کنم. خداوند! جز با لطف و اراده تو نمی توانیم راه نجات را پیدا کنیم. تو را به قرآن و هرکه را در آن ستایش کرده ای، لحظه ای میان ما و قرآن و همتای آن اهل بیت پیامبر ﷺ جدایی مینداز.

پروردگارا! قرآن را نور فکر ما، نور عقل ما، نور چشم ما، نور زبان ما، نور اراده ی ما، نور هدف ما، نور عمل ما، نور قلب ما، نور فرد و جامعه ی ما، نور سیاست، اقتصاد، اخلاق و فرهنگ ما، نور دنیا و برزخ و قیامت ما قرار بده. خداوند! تو را به حق قرآن و پیامبری که آن را بر قلبش نازل کردی، این قلیل را از ما قبول فرما و آن را مبارک و ذخیره قبر و قیامت ما و همکاران ما قرار بده.

محسن قرائتی

شهریورماه ۱۳۹۴

قرآن، شفای دردهای فکری، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، خانوادگی و اقتصادی ماست. قرآن، رابطه ما با خدا، با خود، با جامعه، با همسر و فرزند، با دوست و دشمن و با طبیعت و تاریخ را ترسیم می‌کند.

قرآن، تنها کتاب آسمانی است که تحریف نشده و هرچه تاریخ بر آن می‌گذرد، اسرارش بیشتر هویدا می‌شود. قرآن، در سخن معصومین علیهم‌السلام چنین معرفی شده است: «خیرخواهی که خیانت نمی‌کند، راهنمایی که گمراه نمی‌سازد و محدثی که دروغ نمی‌گوید. میزان شناسایی روایات درست از نادرست است. تاریخ گذشته و چشم‌انداز آینده را برای ما ترسیم می‌کند. کسی که علم را از غیر قرآن جستجو کند گمراه می‌شود. نه در خیرخواهی قرآن غش است و نه در هدایتش انحرافی. واسطه‌ای امین و ریسمانی محکم است. هرگاه فتنه‌ها به شما هجوم آورد، به سراغ قرآن بروید که راه نجات در آن است. شما را به خدا، شما را به خدا، نگذارید دیگران در عمل به قرآن بر شما سبقت گیرند. قرآن را امام و رهبر خود قرار دهید. برتری قرآن بر سایر کتب مثل برتری خداوند بر سایر مخلوقات است. قرآن را زیبا بخوانید که راست‌ترین داستان‌ها در آن است و از آن شفا بخواهید که شفای امراض در آن است. هر کتابی کهنه می‌شود جز قرآن که همواره تازگی دارد و برای همه عصرها و نسل‌ها است. اگر زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت را می‌خواهید به سراغ قرآن بروید.»

اگر انسان به امید نیاز دارد، قرآن سراسر امید است و می‌فرماید: خداوند یونس را در زیر آب، نوح را در روی آب و یوسف را در قعر چاه و در کنار آب حفظ کرد. ما مخلوق خدا هستیم و باید نامه خالق را بخوانیم و عمل کنیم. کدام فرزند وصیت پدرش را ناخوانده می‌گذارد و بی‌تفاوت می‌گذرد؟

در حدیث می‌خوانیم: از دلایل وجوب نماز آن است که قرآن از محجوبیت بیرون آید، چون بر هر نمازگزار واجب است شبانه روز ده بار سوره حمد و سوره دیگری از قرآن را بخواند. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هنگام نماز گزاردن بر شهدای جنگ احد فرمود: اول به جنازه کسی نماز گزاریم که قرآن بیشتری حفظ است.

اینجانب که موهای سر و صورتم سفید و دهها سال در کنار این سفره الهی بوده‌ام، به اینجا رسیده‌ام که مزه‌ی قرآن را نه به ما چشاندند و نه خود چشیدیم و نه ما به دیگران چشاندیم. به جوانان عزیز می‌گویم که قرآن، این کتاب بزرگ، جلوه‌ی علم الهی است و هر بار که در آن تدبیر شود، نکته تازه‌ای به ذهن می‌رسد. البته چنانکه بدون آشنایی با شنا، پا گذاشتن به دریا خطرناک است، بدون آشنایی با شیوه‌ی درست برداشت از قرآن، ورود در این کار خطرناک است.

از عموم مردم تقاضا دارم در هر منطقه‌ای به سراغ علمای با تقوی و قرآن شناس رفته و گرد او جمع و هر جلسه با چند آیه قرآن آشنا شوند. هر روز چند دقیقه‌ای را سهم قرآن و مطالعه یکی از تفاسیر معتبر قرار دهیم، تا خدای ناکرده مشمول شکایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نشویم که در قیامت می‌فرماید: «يَا زَيْتُ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا» (قرآن: ۲۰)، پروردگارا! این قوم من قرآن را رها کردند.

شد. چند جزء از دست‌نوشته‌هایم را نزد مرحوم آیت‌الله سیدمهدی روحانی و آیت‌الله مصباح یزدی خواندم و به سبک و برداشت‌های تفسیری خود اطمینان بیشتری پیدا کردم. یادداشت‌ها بازنویسی شد و تحت عنوان «تفسیر نور»، ابتدا در ۱۲ جلد و سپس ۱۰ جلد منتشر و در سال ۱۳۷۶ به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران معرفی گردید.

تاکنون کتاب‌هایی بر اساس تفسیر نور، به صورت موضوعی نگاشته شده است، مانند: سیمای حقوق در قرآن، سیمای سیاست در قرآن، مدیریت در قرآن، سیمای انسان در قرآن، سیمای شهر و مسکن اسلامی، قرآن و متولیان فرهنگی.

اصل تفسیر نور، به زبان‌های عربی، اردو، ترکی آذری و ترکی استانبولی در کشورهای دیگر ترجمه و منتشر گردیده و خلاصه‌ای از آن، تحت عنوان «راهی به سوی نور»، توسط رادیو برون مرزی به ۳۰ زبان ترجمه و به صورت هفتگی برای مخاطبان خارج کشور پخش می‌گردد. افزون بر اینها، یک دوره تفسیر تصویری توسط مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، در قالب ۳۰۰۰ برنامه ۱۰ دقیقه‌ای، از اینجانب ضبط و در ۴۰ لوح فشرده عرضه گردید. به لطف خداوند و تلاش همکاران، همه این مباحث، به صورت مکتوب و صوتی و تصویری در فضای مجازی قرار گرفته و به صورت رایگان در دسترس همگان است.

آنچه در این میان جایش خالی بود و بسیار تقاضا می‌شد، خلاصه تفسیر ۱۰ جلدی نور در یک جلد، همراه با متن قرآن و ترجمه بود. دو برادر عزیز، تحت‌الاسلام دکتر محمود متوسل و حجت‌الاسلام علی محمد متوسلی که هر دو در «تفسیر نور» سهم وافری داشتند حدود ۲۵۰۰۰ نکته و پیام و ۱۵۰۰ حدیث و روایت را از مجموعه تفسیر نور گزینش و آنها را متناسب با هر صفحه از قرآن کریم ارائه کردند. آقای مهدی ساغری زاده نیز به ویرایش ترجمه آیات اقدام نمود. در بخش نکته‌ها و پیام‌ها، نشانی‌آیاتی که مورد استفاده قرار گرفته، به دنبال آنها آمده است. اما نشانی‌روایات، به دلیل طولانی شدن متن نیامده و محققان می‌توانند به تفسیر نور ۱۰ جلدی ذیل آیه مورد بحث مراجعه نمایند.

رسول خدا ﷺ بارها فرمود: «من دو چیز گرانبها میان شما باقی می‌گذارم که هرگز از هم جدا نخواهند شد تا در قیامت به من ملحق شوند: کتاب خدا و اهل بیت من.» معنای جدا نشدن قرآن از اهل بیت آن است که الآن نیز در کنار قرآن، حضرت مهدی ﷺ هستند و تفسیر قرآن بدون توجه به روایات معتبر گمراهی است، زیرا پیامبر اکرم ﷺ در ادامه آن سخن فرمود: «اگر به این دو (کتاب خدا و اهل بیت) تمسک کنید، هرگز گمراه نشوید.» آری تمسک به یکی و رها کردن دیگری گمراهی است.

قرآن، برای رشد و تربیت انسان‌ها و جوامع بشری، از یک سو به نیت‌ها، شیوه‌ها، ابزارها، نیازها، الگوها، فرصت‌ها، نیروها، امکانات، تجربه‌ها، ابتکارات، مشارکت‌ها، مشورت‌ها، ظرفیت‌ها، اولویت‌ها و باید‌ها و نبایدها توجه کرده است و از سوی دیگر به آفات و آسیب‌ها از قبیل حسادت‌ها، رقابت‌ها، وسوسه‌ها، تک‌روی‌ها، خودباختگی‌ها، باج‌دادن‌ها، تشویق‌های نابجا، اسراف‌ها و تجمل‌گرایی‌ها، تملق‌ها و سازش‌ها، تأخیرها و تعجیل‌ها، اعتمادهای نابجا و سوءظن‌ها، فتنه‌ها و سم‌پاشی‌ها و شایعات و صدها آسیب دیگر اشاره کرده است.

## بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ»

بدون شک، بخشی از کامیابی‌های مادی و معنوی فرزندان، مرهون شایستگی و خلوص نیاکان است، چنانکه اگر ما نیز گامی خالصانه برداریم، در آینده نسل‌های ما به خیرات و برکاتی خواهند رسید. مرحوم جَدَم، در زمان رضاخان که با تمام قوا، با اسلام و مظاهر آن مبارزه می‌شد، جلسات قرآن را در خانه‌های مردم کاشان تشکیل می‌داد و عمر خود را در این راه صرف نمود. پس از او، مرحوم پدرم نیز، این جلسات را در خانه‌ها و مساجد، دایر می‌نمود و راه پدرش را ادامه داد. اما ایشان، صاحب فرزند نمی‌شد، تا آنکه در سن چهل‌سالگی، با همه‌ی مشکلاتی که سفرهای قدیم داشت، موفق به زیارت خانه‌ی خدا و اعمال حج گردید. در کنار کعبه، از خداوند می‌خواهد، فرزندانی به او عطا کند که مبلغ دین و قرآن باشند. این دعا به اجابت می‌رسد و خداوند به ایشان فرزندانی داد که بعضی به لباس مقدس روحانیت درآمدند.

در سال‌های اول طلبگی در کاشان، پای درس تفسیر آیت الله حاج شیخ علی آقا نجفی، بطور مرتب شرکت می‌کردم. تفسیر ایشان، دل مرا به خود جذب کرد و با قرآن، انس گرفتم و چون برای ادامه تحصیل به قم آمدم، در کنار دروس حوزوی، تفسیر مجمع‌البیان را با بعضی دوستان، مثل کتاب درسی، مباحثه می‌کردیم. دروس سطح و مقداری از درس خارج را در حوزه علمیه قم گذرانده بودم که با تنی چند از دوستان تصمیم گرفتیم، هر کدام تفسیری را مطالعه و مباحثه و سپس خلاصه آن را یادداشت کنیم، این کار تا چند جزء قرآن ادامه داشت.

در آن ایام شنیدم که آیت الله مکارم شیرازی دامت برکاته با جمعی از فضلا تصمیم دارند تفسیری بنویسند. ایشان نوشته‌های تفسیری مرا دیدند و پسندیدند و من نیز به آن جمع پیوستم. تقریباً نیمی از تفسیر نمونه تمام شده بود که انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی رضوان الله تعالی علیه به پیروزی رسید و من از همان روزهای اول بنا به فرمایش علامه شهید مطهری به تلویزیون رفتم و تاکنون هر هفته شب‌های جمعه تحت عنوان «درسهایی از قرآن» برنامه دارم.

همکاری بنده تا پایان تفسیر نمونه (۱۵ سال) ادامه داشت، و در این بین به فکر افتادم درس تفسیری را در سطح فهم عموم ارائه کنم. به لطف خدا این کار را شروع کردم و از تفاسیر مختلف یادداشت برداری شد و در طول سال به صورت هفتگی و در ماه‌های رمضان هر روز، برنامه‌ای تحت عنوان «آئینه وحی» از رادیو پخش